

Okuyucu Mektupları / *Reader Letters*

Türk Kütüphaneciler Derneği 60 Yaşında

Leman Şenalp*

Derneğimizin kuruluş tarihinde (19 Kasım 1949), Kütüphanecilik alanında bilgilerimi arttırmak üzere, Millî Eğitim Bakanlığınca gönderildiğim İsviçre’de bulunuyordum. Bu nedenle, kurucular arasında bulunamamıştım. Yurda döndükten sonra, 1951-1959 yılları arasında, 1954-1955 ve 1957-1958 dönemlerinde Başkan olarak, diğer yıllarda, Yönetim Kurulu üyesi olarak çeşitli görevler üstlendim.

Derneğimizi daha yurt içinde bile pek tanıtamadan, 18 Ocak 1951 de IFLA’ya üye olmuştu. Kuruluş yıllarında, özellikle, yurdumuzda pek tanınmayan mesleğimizin tanıtılması amacıyla, bazı etkinlikler düzenlemek için, malî kaynaklara gereksinim vardı. Yılda iki lira ödenti ile ne yapılabilirdi? Üye sayımız azdı. Bu konuda da, S. Ötüken imdadımıza yetişiyordu (Ötüken, 1952, s.80:81) ... O günlerde, Millî Kütüphane Müdürlüğü yanı sıra, MEB Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünü de vekâleten yürüttükleri için, Millî Kütüphane’nin Okuma Salonu’nda konferanslar ve Devlet Operası sanatkârlarınca resitaller ve küçük gruplarca konserler düzenleyerek, Derneğimizi ve mesleğimizi tanıtmaya çalışıyorduk. Hattâ çoğu kez, davetiyelerin altına, “konser bitiminde ikram vardır” diye yazıyorduk.

Bizim de Yönetim Kurulu üyesi olarak çalıştığımız, 1951-1952 döneminde, daha yaygın bir tanıtım aracı olan, bir bülten yayınlanması kararı alındı. Yukarıda saydığımız etkinliklerden elde ettiğimiz küçük gelirlerle ve biraz da Millî Kütüphane’ye Yardım Derneği’nin destekleriyle, 1952 yılında, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (1987

*Emekli Uzman Kütüphaneci

yılından itibaren, Türk Kütüphaneciliği) nin ilk sayısı yayınlandı. Günümüze kadar, meslektaşlarımızın olağanüstü gayretleriyle, kesintisiz, üç ayda bir yayınlanmakta olan dergimiz, ender meslek dergilerinden birisi olmuştur.

3 Haziran 1961 tarihinde olağanüstü toplanan Genel Kurul'da, Derneğin kuruluş amacı doğrultusunda, hizmetlerini daha da geliştirebilmesi, yaygınlaştırabilmesi için, Ana Tüzük bütünüyle değiştirilmiş bu bağlamda, yurdumuzun çeşitli il ve ilçelerinde şubeler açılması kararlaştırılmıştır.¹ 1962 ve 1964 yıllarında, Ankara'da yapılan Genel Kurul toplantıları, Şubeler yoluyla, buldukları illerde daha geniş kitlelerin ilgisini çekebileceği düşüncesiyle; 1966 yılında Kayseri'de 1968 de Niğde' de, 1970 te Konya'da, 1972 de Eskişehir'de yapılmıştır. Sonra tekrar Ankara'da yapılmaya devam edilmiştir.

26-28 Ağustos 1968 tarihlerinde, Niğde'de yapılacak olan IV. Kurultay'a İstanbul Şubesi'nden Nail Bayraktar Başkan, ben yazman, Nebahat Gezer (Sayın) ve Nimet Bayraktar İstanbul Şubesi temsilcisi olarak katılmıştık. Niğde'ye, açılıştan bir gün önce gitmiştik. Kurultay üyeleri için, yeni inşa edilmiş olan Kız İlk Öğretmen Okulu'nun yatakhaneleri hazırlanmıştı. Bizden önce gelen meslektaşlarımız yerlerimizi bulmada ve yerleşmemizde yardımcı oldular. Hemen aramızda mesleki dertlerimizi anlatmaya başladık. Hepimiz çok heyecanlı idik. Kurultay'ın açılış gününün, Ulusumuz için çok önemli bir gün olan "Büyük Taarruz"un yıldönümüne rastlaması, heyecanımızı ve sevincimizi bir kat daha arttırıyordu.

Ertesi sabah, Kurultay'ın yapılacağı Niğde Halk Kütüphanesi'ne gittik. Yoklama ve kayıtların ardından, açılış töreni konuşmaları yapıldı. Sonra, Başkanlık Divanı seçimine geçildi. S. Adnan Ötüken, Kurultay Başkanlığı'na ben de Başkan Vekilliğine seçilmiştik. S. Ötüken, seçim sonunda, hemen kürsü'den inerek, Kurultay boyunca, idareyi bana bıraktı. Bu benim ilk deneyimimdi. Hocamı mahçup etmemek için, olağanüstü dikkat ve gayret sarf etmiş, çok yorulmuştum.

İlk günün öğle yemeği, Yetiştirme Yurdunda, Niğde Şubesi'nce düzenlenmişti. Öğleden sonraki oturumda, Kurultay'a katılan Şube Başkanları birer konuşma yaptılar. Aynı günün akşamı, Genel Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden tenor Ahmet Borcaklı ile oğlu piyanist Mehmet Borcaklı tarafından Halk Kütüphanesi'nde verilen konser, Niğde'nin toplum hayatına bir canlılık getirmişti.

---

¹ *TKDB* 1961 (1) ss. 91-110

Kurultay'ın ikinci günü, Niğde Öğretmenler Derneği, İl Halk Kütüphanesi'nin bahçesinde bir çay partisi düzenlenmişti. Öte yandan, Niğde Valisi Sayın Enver Kazanoğlu'nun eşi, biz hanım üyeleri Vali Konağına davet etmişlerdi. Gerçekten, bu çok nazik dâveti memnuniyetle karşıladık ve hep birlikte, çok samimi birkaç saat geçirdik.

O akşam, Niğde Şubesi'nin düzenlediği "Halk Türküleri" gecesinde de çok eğlenmiştik. Bu etkinlikler dışında, geceleri kaldığımız okula dönerken yol üzerinde rastladığımız manavlara, artık üzerlerini örtmüş, ışıklarını söndürmek üzere oldukları saatlerde, kavun-karpuz yığınlarını açtırıp birbirimize ikramlarda bulunuyorduk. Kestirdiğimiz karpuz dilimlerini, "Roma'da da yollarda, çatal bıçak kullanmadan ısırarak yiyorlar" diyerek, yüreklendirdiğim arkadaşlarımızla espriler yaparak neşe içinde yiyorduk.

Kurultayımızın, meslektaşlar arasında sağladığı samimiyet ve ilde uyandırdığımız ilgi gerçekten övgüye değerdi. Kurultay çalışmaları tamamlandıktan sonra, Niğde ilinde, Gümüşler, Fertek ve Bor, Nevşehir'de, Acıgöl, Avcılar, Göreme ve Ürgüp'te kütüphaneleri ve tarihi yerleri ziyaret ettik. Okuma-yazma oranı en yüksek olan Bor ilçesinde, Derneğimizin Niğde'de yapılan IV. Kurultay'ında şeref üyeliliğine seçilmiş olan Sayın Halil Nuri Yurdakul tarafından, kendi adını taşıyan Kütüphanede karşılandık.

Ertesi gün, Nevşehir'de, İl Halk Kütüphanesi Müdürü, değerli meslektaşımız Mehmet Rehber bizleri karşıladı. Damat İbrahim Paşa Külliye'sinde bulunan kütüphaneyi gezdik. Öğleden sonra, Acıgöl, Bucak halkının da yardımlarıyla yaptırılan Halk Kütüphanesinin açılışına katıldık. Burada, halk bizi bir bayram havası içinde, davul-zurna ile karşıladı. Dışardan bakıldığında, okuma salonundaki masalara konulmuş olan, oranın meşhur kara üzümlerinden ve diğer yiyeceklerden kitaplar görünmez olmuştu. Bir ara "acaba doğru yerde mi duruyoruz" diye kuşkuya bile düştüm. Acıgöllülerin bu misafirperverliklerini hiç unutmadık.

Acıgöl'den sonra, Avcılar ve Göreme'ye gittik. Burada, Tahsinağa Halk Kütüphanesini ziyaret ettik. Şehir Kulübünde nefis bir akşam yemeği yedikten sonra, gece kalacağımız, Nevşehir Yetiştirme Yurdu'na döndük. 31 Ağustos'ta, önce Gülşehir Halk Kütüphanesi, oradan Hacibektaş'a geçildi. Müze ve Külliye içindeki Halk Kütüphanesi ziyaret edildi. Böylece Anadolu'muzun en güzel iki ilini ve çevresini tanımış ve kültürel etkinliklerle Derneğimizi ve mesleğimizi biraz olsun tanıtmış olduk.

Derneğin, 3 Haziran 1961 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantı'sında yurt çapında şubeler açması kararı bağlamında, A. Ü. Kütüphanecilik Bölümü Araştırma görevlisi Berin U. Yurdadoğ'un 23 arkadaşı ile birlikte Ankara'da bir Şube kurabilmeleri için Genel Kurul'a verdikleri 14.5.1961 tarihli dilekçelerinin onaylanmasından sonra, 21.6.1961 de Derneğimizin ilk şubesi açılmış oldu. Ardından, 1962 yılında Robert College kütüphane memuru Kazar Eryorulmaz ve İstanbul Tıp Fakültesi Kütüphanecisi Nazan Haseki'nin girişimleriyle, İstanbul Şubesi'nin kuruluş çalışmaları başlatıldı (5.2.1963). Ancak, İstanbul'da 1954 yılında İstanbul Kütüphanecileri tarafından kurulmuş olan "İstanbul Kütüphanecileri Cemiyeti" de Orhan Durusoy başkanlığında çalışmalarını sürdürmekte idi. O günlerde, bu Derneğin de Yönetim Kurulu'nda bulunan A. Ötüken'in Durusoy'u ikna etmesi sonucunda, her iki derneğin tek çatı altında birleştirilmesine karar verilmiştir (4.3.1964). Derneğimizin 2. şubesi de böylece kurulmuş oldu.

Derneğin İstanbul Şubesinde, ilk görev aldığım 1968-1970 döneminde Yönetim Kurulu'nda yazman olarak çalıştım. Niğde'deki Kurultaya da bu sıfatla katılmıştım.

1978 yılında, İstanbul Şubesi Başkanı olarak katıldığım Genel Kurul'da yaptığım konuşmada, Genel Kurulun çok olumlu girişimlerde bulunduğunu ancak bunlardan haberdar edilmediğimizi, ortak çalışmalarımızın daha etkin ve verimli olabileceğimizi belirtmiş; dokuz madde içinde topladığımız dilekçelerimizi de, Kurul Başkanlığına sunmuştuk.

Konuşmamın sonunda, gelecek yıl kutlayacağımız 30. Kuruluş Yıldönümümüzü ulusal, mümkün olursa uluslararası bilimsel bir kongre ile kutlamamızı önermiştim. Bir 30 yıl daha geçti. Bu arada, birçok Bilimsel kongreler düzenlendi, bilimsel bildiriler sunuldu. Derneğimiz, 22 Şubesi ile büyük bir gelişme içinde... Ben de, 60. yıldönümümüze erişmiş olmaktan ve katıldığım çalışmalarda hatırlayabildiklerimi sizlerle paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum.

KAYNAKÇA

Ötüken, A. (1952). Derneğimizin faaliyeti. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*. 1(1), ss.80-81.